

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΑΡΧΗ

Αρ. Πρ. υπόθεσης :5761/04-05-2001
Πληροφορίες : Κ.Αντωνιάδης /
Α. Λιάσκα
Τηλ : 7289 **** / ***
Αρ. Πρ. επιστολής : 5761.2.4
Ημερομηνία : 26-04-2002

1. Κυρία

Υφυπουργό ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε
Αμαλιάδος 17
115 23 Αθήνα

2. Κύριο

Νομάρχη Μεσσηνίας
Διοικητήριο
Καλαμάτα, 24100

3. Κύριο

Δήμαρχο Μεσσήνης
Καρατζά 13
Μεσσήνη, 24200

4. Κύριο

Περιφέρεια Πελοποννήσου
Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωροταξίας
Πλ. Κολοκοτρώνη 20
Τρίπολη, 22100

5. Κύριο

Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.
Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος
ΕΥΠΕ

Λ. Αλεξάνδρας 11
Αθήνα, 11473

6. κ. *****

ΥΠΕΧΩΔΕ

Γ. Δ/ση Περιβάλλοντος
Δ/ση Περ/κου Σχεδιασμού
Τμήμα Διαχ. Στερ. Αποβλήτων
Πατησίων 127
Αθήνα, 11251

7. Κυρία

ΥΠΕΣΔΑ

Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών
Σταδίου 27
Αθήνα, 10183

8. Κύριο

Ασκληπιού 19
Αθήνα

ΘΕΜΑ : Προέγκριση Χωροθέτησης Χώρου Υγειονομικής Ταφής 5^{ης} Εδαφικής Περιφέρειας Νομού Μεσσηνίας στη θέση «Βελενιδιά-Βαλτύ» (προτεινόμενος χώρος και για την 1^η Διαχειριστική ενότητα).

Έχει κατατεθεί στο Συνήγορο του Πολίτη (ΣΤΠ) η υπ. αριθ. πρωτ. 5761/04-05-2001 αναφορά πολιτών, με την οποία διαμαρτύρονται για την επιλογή της εν λόγω θέσης για κατασκευή Χώρου Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων (ΧΥΤΑ). Ο «Συνήγορος του Πολίτη», ενεργώντας στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του (Ν.2477/97 «Συνήγορος του Πολίτη και Σώμα Ελεγκτών-Επιθεωρητών Δημόσιας Διοίκησης» ΦΕΚ 59/1997), έχει αναλάβει τη διερεύνηση της εν λόγω υπόθεσης.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της αναφοράς, παρατηρούνται προβλήματα κατά τη διαδικασία έγκρισης της εν λόγω θέσης, ενώ δεν φαίνεται ότι έχει επιλεγεί ο καταλληλότερος χώρος για χωροθέτηση ΧΥΤΑ. Συγκεκριμένα:

I. Προβλήματα νομιμότητας των διαδικασιών που ακολουθήθηκαν

1. Σύμφωνα με την ΚΥΑ 69728/96 αρμόδιος φορέας για το σχεδιασμό διαχείρισης των στερεών αποβλήτων είναι, εκτός των άλλων, και τα Συμβούλια περιοχής. Σε ό,τι αφορά τη διαδικασία κατάρτισης του σχεδιασμού διαχείρισης αρμόδια για το πρώτο στάδιο, είναι η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και σε περίπτωση αδυναμίας η Περιφέρεια. Στο δεύτερο στάδιο μπορεί να εκπονείται η κυρίως μελέτη, μεταξύ άλλων, και από «...το (τα) Συμβούλια περιοχής...». Επίσης, η ΚΥΑ ορίζει ότι «...κάθε φορέας διαχείρισης μπορεί με αίτησή του προς το φορέα σχεδιασμού να ζητήσει την εξαίρεσή του από την κυρίως μελέτη σχεδιασμού διαχείρισης...πρέπει να υποβληθούν τα στοιχεία που τεκμηριώνουν την ανάγκη εξαίρεσης ή της προτεινόμενης μελέτης διαχείρισης με σχετική αιτιολογία ότι η μελέτη είναι συμβατή με το πλαίσιο σχεδιασμού».

Κατά συνέπεια, ο φερόμενος φορέας διαχείρισης, που ήταν το Συμβούλιο Περιοχής της 5^{ης} εδαφικής περιφέρειας, θα μπορούσε να ζητήσει την εξαίρεσή του από την κυρίως μελέτη σχεδιασμού. Όμως, με την **74/99 (2-8-1999)** απόφασή του το Ν.Σ Μεσσηνίας (αρμόδιος φορέας για διαδικασία κατάρτισης του σχεδιασμού διαχείρισης) αποφάσισε να δεχθεί ότι «...στην επιλεγείσα θέση <Βαλτύ> από το Δήμο Μεσσήνης (5^ο Σ.Π) δύναται να κατασκευασθεί ΧΥΤΑ που θα εξυπηρετεί τις ευρύτερες περιοχές Μεσσήνης – Καλαμάτας και ότι η εν λόγω ΧΥΤΑ θα ενσωματωθεί στο Νομαρχιακό Σχεδιασμό Διαχείρισης Απορριμμάτων Ν. Μεσσηνίας». Το αιτιολογικό της απόφασης ήταν «...ότι η οποιαδήποτε μελέτη σχεδιασμού διαχείρισης στερεών αποβλήτων σε επίπεδο νομού θα καθυστερήσει αρκετά...». Δημιουργούνται ιδιαίτερα προβλήματα νομιμότητας σε ό,τι αφορά τη διαδικασία εξαίρεσης και τη λήψη αυτής της απόφασης δεδομένου ότι:

- ✓ Η εν λόγω απόφαση δε φαίνεται να ακολουθήσε τις από το νόμο προβλεπόμενες διαδικασίες. Η εξαίρεση της 5^{ης} εδαφικής Περιφέρειας εγκρίθηκε πριν ολοκληρωθεί το πρώτο στάδιο, στο οποίο καταρτίζεται το πλαίσιο του σχεδιασμού. Δεν διευκρινίζεται επίσης ποιος ήταν ο φορέας που ζήτησε εξαίρεση από την κυρίως μελέτη σχεδιασμού. Εάν ο αιτών ήταν το Συμβούλιο Περιοχής της 5^{ης} εδαφικής Περιφέρειας, τότε η απόφαση στερείται νομιμότητας διότι συμπεριλαμβάνει και την ευρύτερη περιοχή της Καλαμάτας, που αποτελούσε το Συμβούλιο περιοχής της 1^{ης} εδαφικής Περιφέρειας. Θα έπρεπε δηλαδή να είχε υποβάλει αίτηση εξαίρεσης και να είχε συμμετοχή στη διαδικασία κατάρτισης του σχεδιασμού και το Συμβούλιο Περιοχής της 1^{ης} εδαφικής Περιφέρειας.
- ✓ Δεν υπάρχουν στοιχεία που να τεκμηριώνουν ότι είχαν υποβληθεί επαρκή δεδομένα για την ανάγκη εξαίρεσης, ή εάν υπήρχε μελέτη διαχείρισης με σχετική αιτιολογία ότι είναι συμβατή με το γενικότερο πλαίσιο σχεδιασμού. Εξάλλου, η ανεπαρκής αιτιολόγηση, ότι θα καθυστερήσει ο σχεδιασμός σε επίπεδο νομού, δεν επαληθεύεται μιας και ακόμα δεν έχει προχωρήσει η ολοκλήρωση των μελετών και η κατασκευή του ΧΥΤΑ στην εν λόγω θέση. Αντιθέτως, οι δύο διαδικασίες, σχεδιασμός από νομαρχία και επιλογή ΧΥΤΑ Δήμου Μεσσήνης (ως εκπρόσωπος της παλαιάς 5^{ης} εδαφικής περιφέρειας) προχωρούν παράλληλα, δημιουργώντας συγχύσεις και λανθασμένες επιλογές.
- ✓ Ο Δ. Μεσσήνης δεν νομιμοποιείται να παρουσιάζεται ως φορέας για το σχεδιασμό διαχείρισης στερεών αποβλήτων και την εκπόνηση της κύριας μελέτης διότι το σύνολο των Ο.Τ.Α που ανήκαν στο Συμβούλιο Περιοχής της 5^{ης} εδαφικής Περιφέρειας δεν συνενώθηκε στο Δήμο Μεσσήνης. Ως εκ τούτου ο Δήμος Μεσσήνης από, μόνος του, δεν νομιμοποιείται να υπεισέρχεται αυτοδικαίως σε όλα τα δικαιώματα και υποχρεώσεις του παλαιού Συμβουλίου Περιοχής. Ο συγκεκριμένος χώρος φαίνεται ότι «εγκρίθηκε» για να «καλύψει» ΟΤΑ από περισσότερα Συμβούλια Περιοχής. Σημειώνεται ότι με την 44/2001 απόφασή του το Δ.Σ. Ανδρούσας (μέλος διαδημοτικής συνεργασίας για κατασκευή ΧΥΤΑ) διαφωνεί με την κατασκευή του ΧΥΤΑ στη θέση Βαλτί.

- ✓ Με την απόφασή του αυτή το Ν.Σ. Μεσσηνίας φέρεται να «χωροθετεί» την κατασκευή ΧΥΤΑ. Τούτο είναι προφανώς παράτυπο, δεδομένου ότι αποτελεί αρμοδιότητα του ΥΠΕΧΩΔΕ ή της Περιφέρειας. *Αποτελεί δε πιθανό αίτιο ακύρωσης της όλης διαδικασίας δεδομένου ότι δεν παρέχεται τέτοια δυνατότητα από το νόμο.*

2. Η προέγκριση χωροθέτησης για το ΧΥΤΑ της 5^{ης} εδαφικής περιφέρειας Ν. Μεσσηνίας (περιοχή Βαλτί) δόθηκε από το ΥΠΕΧΩΔΕ στις **19-12-2000**. Η απόφαση αυτή δεν πληροί της προϋποθέσεις νομιμότητας δεδομένου ότι δεν υπήρχε έγκριση νομάρχη. Παράλληλα, ο συγκεκριμένος χώρος είχε εξαιρεθεί ως ακατάλληλος κατά την Α' φάση της μελέτης διαχείρισης των αποβλήτων σε επίπεδο Νομαρχίας. Την Α' φάση της μελέτης αυτής είχε εγκρίνει το Ν.Σ με την 117/2000 απόφασή του (**21-12-2000**), χωρίς να λάβει υπόψη την παλαιότερη απόφασή του που αφορούσε το Βαλτί. Συνάγεται λοιπόν ότι η θέση Βαλτί κρίθηκε ότι δεν πληροί τις κατ' αρχήν προϋποθέσεις για περαιτέρω αξιολόγηση. Παρά τις αιτιάσεις που προβάλλονται σχετικά με την μεταγενέστερη θεώρηση – αξιολόγηση του εν λόγω χώρου κατά τη Β' φάση, επισημαίνονται τα ακόλουθα:

- ✓ Η προέγκριση χωροθέτησης απαιτείται σύμφωνα με το νόμο 1650/86 και την ΚΥΑ 69269/90 ως υποκατάστατο του χωροταξικού σχεδιασμού. Η διαδικασία αυτή δεν είναι τυπική, αλλά ουσιαστική δεδομένου ότι υποβάλλονται ολοκληρωμένες μελέτες (κατά παγία νομολογία του ΣΤΕ) και όχι απλά ερωτηματολόγια. Ο καθορισμός μιας θέσης ως κατάλληλης για την πραγματοποίηση ενός έργου ελέγχει εναλλακτικές λύσεις ενώ λαμβάνει υπόψη όλα τα επιστημονικά και τεχνικά δεδομένα & σταθμίσεις, κυρίως όμως αυτά με ιδιαίτερη βαρύτητα στην προστασία του περιβάλλοντος. Ο σεβασμός της γνώμης που εκφράζεται από τα όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης δεν πρέπει να οδηγεί στην αντίληψη ότι η επιλογή θέσης για την κατασκευή κάποιου έργου (πχ. ΧΥΤΑ, Βιολογικός καθαρισμός κλπ) επαφίεται στην τοπική αυτοδιοίκηση η οποία και υποδεικνύει τη θέση που θέλει να γίνει το έργο. Δηλαδή το μόνο στοιχείο που λαμβάνεται υπόψη είναι η «κοινωνική συναίνεση» που μεταφράζεται ως βούληση του Δήμαρχου ή Νομάρχη. Στην συγκεκριμένη περίπτωση μάλιστα υπάρχει έντονη αντίδραση των τοπικών φορέων, και επομένως δεν ευσταθεί ο ισχυρισμός περί χώρου με αυξημένη κοινωνική αποδοχή. Ως εκ τούτου δημιουργούνται σοβαρά προβλήματα σε ότι αφορά το κόστος και το χρόνο που απαιτείται («χάνεται») για την εκπόνηση των ΜΠΧ και ΜΠΕ. **Σημειώνεται, ότι τέτοιες αντιλήψεις οδηγούν στην καθυστέρηση πραγματοποίησης των έργων (λόγω δικαστικών διαμαχών, παρεμβάσεις από ΕΟΚ) και στην επιλογή θέσεων που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις**. Συγχρόνως, βαρύνεται υπέρμετρα το περιβάλλον, το πρόβλημα κοινοποιείται στην Ευρωπαϊκή Ένωση και χάνονται κοινοτικά κονδύλια με αποτέλεσμα την κατασκευοφάντηση της χώρας μας και την μη υλοποίηση του έργου.
- ✓ Η εν λόγω θέση προτάθηκε για κατασκευή ΧΥΤΑ στοχεύοντας στην εξυπηρέτηση της περιοχής Καλαμάτας-Μεσσήνης. Διερευνήθηκαν (;) λοιπόν πιθανές θέσεις σε περιορισμένη έκταση, ή μόνο μέσα στα όρια του Δ. Μεσσήνης. Ως εκ τούτου δεν διερευνήθηκε όλη η έκταση του Ν. Μεσσηνίας εντός της οποίας θα προσδιορίζονταν πιθανά καταλληλότερες θέσεις.

3. Ιδιαίτερη βαρύτητα αποκτά το γεγονός ότι η συγκεκριμένη περιοχή αγοράσθηκε, στις 10-04-1998 από το Δήμαρχο Μεσσήνης, ως Πρόεδρο της 5^{ης} εδαφικής περιφέρειας «...προκειμένου να χρησιμοποιηθεί...ως Χώρος Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων (ΧΥΤΑ) προς εξυπηρέτηση των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης της Περιφέρειας του...». Η αγορά

– απαλλοτρίωση της περιοχής αυτής έγινε πριν την προέγκριση χωροθέτησης (19-12-2000) η οποία απαιτείται για τέτοιου είδους έργα (!).

- ✓ Είναι προφανές ότι έτσι προδικάζεται το αποτέλεσμα της οποιασδήποτε μελέτης που θα πραγματοποιείτο στο πλαίσιο της προέγκρισης χωροθέτησης. Πως θα αξιολογούσαν οι μελετητές αντικειμενικά τις διάφορες θέσεις για ΧΥΤΑ, τη στιγμή που ο Δήμος είχε ήδη αγοράσει – απαλλοτριώσει τμήμα της περιοχής (το υπόλοιπο είναι δασικό);
- ✓ Εφόσον η προέγκριση χωροθέτησης έλαβε χώρα μεταγενέστερα της αγοράς χωρίς να έχουν εγκριθεί περιβαλλοντικοί όροι τίθεται σοβαρό θέμα αξιοπιστίας τόσο της μελέτης όσο και της απόφασης προέγκρισης χωροθέτησης.
- ✓ Η θέση Βαλτί αγοράσθηκε για την εξυπηρέτηση των δήμων – κοινοτήτων μόνον της 5^{ης} εδαφικής περιφέρειας ενώ σήμερα χωροθετείται ΧΥΤΑ για την 1^η διαχειριστική ενότητα που συμπεριλαμβάνει 18 δήμους.

4. Το Ν.Σ. Μεσσηνίας ενέκρινε την Β' Φάση - κυρίως μελέτη σχεδιασμού διαχείρισης στερεών αποβλήτων - και γνωμοδότησε θετικά για την επιλογή της εν λόγω θέσης (**1-10-2001**). Στη συνέχεια ο Νομάρχης (**5-10-2001**) ενέκρινε την καταλληλότητα της θέσης Βαλτί. Τόσο το Ν.Σ. όσο και ο Νομάρχης αγνόησαν ανατιολόγητα την εισήγηση της γνωμοδοτικής επιτροπής που συγκροτήθηκε για την καταλληλότητα των προτεινόμενων θέσεων. Η επιτροπή λαμβάνοντας υπόψη τα δεδομένα θεώρησε ως καταλληλότερη τη θέση Γυφτόρεμα. Με αυτές τις αποφάσεις και την τροποποίηση, από το ΥΠΕΧΩΔΕ, της αρχικής προέγκρισης χωροθέτησης υιοθετείται η θέση Βαλτί για την κατασκευή ΧΥΤΑ της 1^{ης} διαχειριστικής ενότητας Ν. Μεσσηνίας. Δηλαδή, η τοποθεσία που από το 1998 είχε επιλεγεί χωρίς ουσιαστική διερεύνηση να δεχτεί τα απορρίμματα της 5^{ης} εδαφικής περιφέρειας θα δέχεται τα απορρίμματα μεγάλου μέρους του Νομού Μεσσηνίας.

5. Σε ό,τι αφορά τις διαδικασίες προέγκρισης χωροθέτησης της θέσης Βαλτί, που προωθήθηκαν από το Δήμο (5^η εδαφική περιφέρεια), είναι προφανώς παράτυπες. Δημιουργείται επομένως θέμα ακυρότητας της όλης διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένης και της απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων που ενδέχεται να εκδοθεί. Ο Δήμος Μεσσηνίας με την υπ. Αριθ. 97/2002 απόφαση ανέθεσε ήδη την εκπόνηση της «Μελέτης ΧΥΤΑ 5^{ης} Εδαφικής Περιφέρειας Ν. Μεσσηνίας». Προκύπτουν λοιπόν εκ νέου ερωτήματα που ενισχύουν την αμφισβητούμενη διαδικασία: πως ανατίθεται μελέτη για την 5^η εδαφική περιφέρεια η οποία έχει καταργηθεί από 1-1-1999 ; τι πληθυσμιακά δεδομένα θα χρησιμοποιήσουν οι μελετητές; για πόσους δήμους θα εκπονηθεί η μελέτη; **δικαιούται ο Δήμος Μεσσηνίας να φέρεται ως φορέας διαχείρισης και εκπόνησης της κυρίως μελέτης**, δεδομένου ότι όπως προαναφέρθηκε το σύνολο των ΟΤΑ που ανήκαν στο Συμβούλιο Περιοχής της 5^{ης} εδαφικής Περιφέρειας δεν συνενώθηκε υπό το Δήμο Μεσσηνίας και ήδη υπάρχουν κάποιοι Δήμοι που δεν αποδέχονται την εν λόγω θέση;

6. Οι δύο διαδικασίες επιλογής ΧΥΤΑ, από τη Νομαρχία και το Δήμο επικαλύπτονται - περιπλέκονται και δημιουργούν πολλά διαδικαστικά ζητήματα. Παράλληλα, είναι προφανής η «προσπάθεια» για επιλογή της θέσης Βαλτί τόσο από το Δήμο όσο και από την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση. Η προσπάθεια αυτή έχει ως αποτέλεσμα την αμφισβήτηση της ορθότητας της επιλογής θέσης όσο και τη δημιουργία βάσιμων αιτίων για ακύρωση της όλης διαδικασίας. Επομένως, κακώς η Νομαρχία αγνόησε την εισήγηση της γνωμοδοτικής επιτροπής που συγκροτήθηκε για την καταλληλότητα των προτεινόμενων θέσεων και υιοθέτησε τη θέση που εξ αρχής πρότεινε ο Δήμος.

II. Προβλήματα καταλληλότητας της θέσης

1. Από τα προαναφερόμενα προκύπτουν σοβαρά ζητήματα που προσβάλλουν την αξιοπιστία της διαδικασίας επιλογής και γεννούν ερωτηματικά για την καταλληλότητα του εν λόγω χώρου για κατασκευή ΧΥΤΑ. Σύμφωνα με τα υπάρχοντα στοιχεία, που έχουν περιέλθει στην κατοχή του ΣΤΠ, διαφαίνεται ότι πράγματι ο συγκεκριμένος χώρος δεν πληροί τις απαιτήσεις για τέτοιου είδους κατασκευές. Εκτιμάται μάλιστα, ότι δεν θα έπρεπε να συμπεριληφθεί στην αξιολόγηση των τελικώς επιλεγέντων περιοχών που πραγματοποιήθηκε με τη μέθοδο της «πολυκριτηριακής Ανάλυσης».

2. Συνοπτικά μερικά από τα βασικά στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη στην επιλογή για τη θέση απόρριψης είναι: Γεωλογικές - Υδρογεωλογικές - Γεωμορφολογικές συνθήκες, ύπαρξη οικιστικών περιοχών - αρχαιολογικών χώρων - δασικών εκτάσεων – υδροβιότοπων - ευαίσθητων περιοχών - υψόμετρο των διάφορων περιοχών και απαιτούμενη έκταση για την κατασκευή του χώρου απόρριψης των αποβλήτων. Σε κάθε περίπτωση οι καθοριστικοί παράγοντες είναι:

1. Περαιτότητα γεωλογικών σχηματισμών.
2. Αποστάσεις από οικισμούς και άλλες οργανωμένες δραστηριότητες.
3. Υδροληψίες κυρίως κατόντη της θέσεως του έργου.

Κατά την επιλογή λοιπόν της περιοχής απόθεσης πρέπει να γίνεται ειδική μέριμνα ώστε αφενός να ελαχιστοποιείται η μακροπρόθεσμη πιθανότητα για ρύπανση του εδάφους και των "υπόγειων νερών" και αφετέρου να περιορίζεται η δυνατότητα για μετανάστευση των ρυπαντών διαμέσου των υπόγειων και επιφανειακών υδάτων.

3. Η άποψη αυτή διατυπώνεται και στο από 1-11-2001 έγγραφο της διεύθυνσης περιβάλλοντος της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Συγκεκριμένα : «...Τα κριτήρια συγκριτικής αξιολόγησης και επιλογής ΧΥΤΑ πρέπει να αφορούν κύρια στο βαθμό φυσικής προστασίας των υπόγειων και επιφανειακών νερών, ως παράγοντα πρόσθετης διασφάλισης τους στην υποθετική περίπτωση της μερικής αστοχίας των έργων και μέτρων στεγάνωσης και διαχείρισης των στραγγισμάτων...» και συνεχίζει σε ότι αφορά τη θέση Βαλτί : «...για την 1^η διαχειριστική ενότητα διαφωνεί με την απόφαση ...και...που εγκρίνει την θέση Α1 «Βελανιδιά-Βαλτί» λόγω της πιθανής υδροπερατότητας (ημιπερατός σχηματισμός, την ύπαρξη υδροληπτικών έργων στον ευρύτερο χώρο σε απόσταση μεγαλύτερη του 1 χλμ, την καλή ποιότητα του υπόγειου νερού που θα μπορούσε να εξυπηρετήσει πόσιμους σκοπούς, τα οικολογικά χαρακτηριστικά της περιοχής με πλούσια βλάστηση όπως φαίνεται και στις φωτογραφίες και την ευστάθεια των πρηνών τα οποία έχουν γαιώδη έως χαλαρό χαρακτήρα και μέσες παρατηρούμενες κλίσεις 30-40%, συμφωνεί δε με την γνωμοδότηση της επιτροπής...». Ζητείται δε η προέγκριση χωροθέτησης και η αποστολή ΜΠΕ από την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση (προωθείται παράτυπα από Δήμο για τη θέση Βαλτί) και για τις δύο διαχειριστικές ενότητες.

4. Κατά τη Β' Φάση όπου εκπονήθηκε η κυρίως μελέτη σχεδιασμού διαχείρισης στερεών αποβλήτων παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά των προτεινόμενων θέσεων. Μεταξύ αυτών η θέση Α1 «Βαλτί – Βελανιδιά» και Α2 «Γυφτόρεμα» (που αποδέχεται ως καταλληλότερη η Περιφέρεια και η γνωμοδοτική επιτροπή). Χρήζει ιδιαίτερης προσοχής το γεγονός ότι για τους προαναφερόμενους καθοριστικούς παράγοντες επιλογής θέσης ΧΥΤΑ η θέση Α2 «Γυφτόρεμα» υπερέχει σε όλους έναντι της θέσης Α1 «Βαλτί – Βελανιδιά». Αναφέρονται παρακάτω μερικά στοιχεία για την ευρύτερη περιοχή του ΧΥΤΑ, θέση Α1 «Βαλτί – Βελανιδιά», που υποστηρίζουν την μη καταλληλότητα της περιοχής σε σχέση με τα καθοριστικά κριτήρια και τις άλλες ελεγχόμενες θέσεις:

- ✓ Έχει αβαθή, σημαντικό υδροφόρο ορίζοντα και πηγές ύδρευσης 13 χωριών.
- ✓ Εμφανίζονται περατοί – ημιπερατοί γεωλογικοί σχηματισμοί.
- ✓ Υπάρχουν πηγάδια που χρησιμοποιούνται για άρδευση.
- ✓ Γύρω από τον προτεινόμενο χώρο κα σε σχετικά κοντινές αποστάσεις υπάρχουν αρκετά χωριά. Πιθανά να βρίσκεται σε μικρή απόσταση από τα οικιστικά όρια της Μυρτοποταμιάς.
- ✓ Τα εδάφη είναι χαλαρά – γαιώδη με κλίσεις 30-40%, ενώ γύρω από το χώρο υπάρχουν πλαγιές με απότομες κλίσεις.

Τα στοιχεία αυτά είναι ενδεικτικά, μερικά εκ των οποίων προκύπτουν από την μελέτη που εκπονήθηκε για την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.

Κατόπιν των ανωτέρω είναι προφανής η προσπάθεια επιλογής της εν λόγω θέσης που το πιθανότερο είναι πως δεν αποτελεί τη βέλτιστη λύση σε επίπεδο νομού για την απόθεση των απορριμμάτων της 1ης διαχειριστικής ενότητας του Ν. Μεσσηνίας. Ο κίνδυνος να ακυρωθεί ο σχετικός σχεδιασμός και η εκτέλεσή του από τα διοικητικά δικαστήρια είναι ορατός, λόγω των σημαντικών παρατυπιών και παραλείψεων που σημειώθηκαν και της διαφαινόμενης ακαταλληλότητας του χώρου. Όπως αποδείχθηκε δεν ευσταθεί ο ισχυρισμός αρμοδίων του ΥΠΕΧΩΔΕ ότι «...η θέση έχει αυξημένη κοινωνική αποδοχή και ότι μπορεί να κατασκευασθεί ο ΧΥΤΑ σε οποιαδήποτε περιοχή ανεξάρτητα από τα χαρακτηριστικά της». Τούτο αφενός διότι υπάρχει αυξημένη κοινωνική αντίδραση και αφετέρου υπάρχουν καλύτερες περιοχές από πλευράς γεωλογικών, υδρογεωλογικών περιβαλλοντικών συνθηκών για την κατασκευή του ΧΥΤΑ.

Κατόπιν των ανωτέρω, παρακαλείται το ΥΠΕΧΩΔΕ ως αρμόδιος φορέας για την έγκριση των μελετών:

- ✓ **Να σταθμίσει τη δυνατότητα μη έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για την εν λόγω περιοχή («Βελανιδιά-Βαλί») που προωθούνται από το Δήμο, και πιθανώς από τη Νομαρχία, επιφυλασσόμενο για την αποδοχή της γνωμοδότησης του Ν.Σ. και την έγκριση του Νομάρχη για την επιλογή της θέσης.**
- ✓ **Να ζητηθεί η επιλογή άλλης θέσης λαμβάνοντας υπόψη τα υπάρχοντα επιστημονικά δεδομένα και τις απόψεις των αρμόδιων υπηρεσιών της Περιφέρειας.**

Υπενθυμίζεται ότι σε ανάλογη περίπτωση το ΥΠΕΧΩΔΕ απεδέχθη τις προτάσεις και δεν ενέκρινε περιβαλλοντικούς όρους για ΧΥΤΑ σε περιοχή της Καρδίτσας. Έτσι, ξεκίνησε εκ νέου η διαδικασία εξεύρεσης ΧΥΤΑ προχωρώντας σύμφωνα με τα όσα προβλέπει το σχετικό νομικό πλαίσιο, αποφεύχθηκε η καθυστέρηση του έργου έτσι ώστε να επιτευχθεί η χρηματοδότηση του έργου και παράλληλα επετεύχθη η προστασία του περιβάλλοντος.

Όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς παρακαλούνται να μεριμνήσουν για τα θέματα αρμοδιότητάς τους και να ενημερώσουν το ΣΤΠ το συντομότερο δυνατό.

Ευχαριστούμε για την συνεργασία και είμαστε στην διάθεσή σας για οποιοσδήποτε πληροφορίες.

Με τιμή

Γιάννης Μιχαήλ
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Αρ. Πρ. υπόθεσης :5761/04-05-2001
Πληροφορίες : Κ.Αντωνιάδης /
Α. Λιάσκα
Τηλ : 7289 **** / ***
Αρ. Πρ. επιστολής : 5761.2.5
Ημερομηνία : 15-05-2002

Προς,

1. Κυρία

Υφυπουργό ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε
Αμαλιάδος 17
115 23 Αθήνα

2. Κύριο

Νομάρχη Μεσσηνίας
Διοικητήριο
Καλαμάτα, 24100

3. Κύριο

Δήμαρχο Μεσσήνης
Καρατζά 13
Μεσσήνη, 24200

4. Κύριο

Περιφέρεια Πελοποννήσου
Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωροταξίας
Πλ. Κολοκοτρώνη 20
Τρίπολη, 22100

5. Κύριο

Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.
Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος
ΕΥΠΕ

Λ. Αλεξάνδρας 11
Αθήνα, 11473

6. κ. *****

ΥΠΕΧΩΔΕ

Γ. Δ/ση Περιβάλλοντος
Δ/ση Περ/κου Σχεδιασμού
Τμήμα Διαχ. Στερ. Αποβλήτων
Πατησίων 127

Αθήνα, 11251

7. Κυρία

ΥΠΕΣΔΑ

Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών
Σταδίου 27
Αθήνα, 10183

8. Κύριο

Ασκληπιού 19

Αθήνα

ΘΕΜΑ : Προέγκριση Χωροθέτησης Χώρου Υγειονομικής Ταφής 5^{ης} Εδαφικής Περιφέρειας Νομού Μεσσηνίας στη θέση «Βελενιδιά-Βαλτύ» (προτεινόμενος χώρος και για την 1^η Διαχειριστική ενότητα).

Επανερχόμαστε στο εν λόγω θέμα δεδομένου ότι από τη συνεχιζόμενη διερεύνηση προέκυψαν πρόσθετα στοιχεία. Συγκεκριμένα, όπως είχε αναφερθεί στην από 26-04-2002 επιστολή μας ένας από τους καθοριστικούς παράγοντες για την επιλογή θέσης ΧΥΤΑ είναι η απόστασή του «...από οικισμούς και άλλες οργανωμένες δραστηριότητες». Επίσης τονίσαμε ότι ο ΧΥΤΑ «...πιθανά να βρίσκεται σε μικρή απόσταση από τα οικιστικά όρια της Μυρτοποταμιάς».

Από τα πρόσφατα στοιχεία που συνέλεξε ο ΣτΠ (επικοινωνία με Δ/ση ΠΕ.ΧΩ. και Πολεοδομίας Ν. Α. Μεσσηνίας) προκύπτει ότι ο οικισμός της Μυρτοποταμιάς, με απόφαση του Νομάρχη Μεσσηνίας το 1984, ορίσθηκε πως υπάγεται στις διατάξεις του Π.Δ./6-12-1982 περί στάσιμων οικισμών (ΦΕΚ-588/Δ/82). Στη συνέχεια το Κοινοτικό Συμβούλιο Μυρτοποταμιάς με την υπ. Αριθ. 14/30-9-1984 απόφασή του όρισε «...σαν κέντρο του Συνοικισμού Μυρτοποταμιά την οικία του Παναγιώτη Θεοδωρόπουλου». Έτσι σύμφωνα με το άρθρο 1 του σχετικού Π.Δ. το όριο του οικισμού τοποθετείται σε «...ακτίνα 800 μέτρων από το κέντρο...» του οικισμού.

Εφόσον ο εν λόγω οικισμός δεν έχει οριοθετηθεί με το μεταγενέστερο Π.Δ/24-4-1985 (ΦΕΚ 181/Δ/3-5-1985) η Πολεοδομική Υπηρεσία του Νομού Μεσσηνίας χρησιμοποιεί το όριο των 800 μέτρων από το καθορισθέν κέντρο για την έκδοση των οικοδομικών αδειών. Η πρακτική λοιπόν της διοίκησης, σε ότι αφορά την αποδοχή του ορίου του οικισμού, δεν ελήφθη υπόψη κατά την επιλογή της θέσης. **Ως εκ τούτου προκύπτει ότι η απόσταση της επιλεχθείσας θέσης ΧΥΤΑ είναι κατά πολύ μικρότερη των 500 μέτρων από το όριο του οικισμού που θεωρεί η διοίκηση.**

Η νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας και σχετική εγκύκλιος του ΥΠΕΧΩΔΕ ορίζουν ότι **εντός των ορίων οικισμών και σε ακτίνα 500 μέτρων από τα όριά τους απαγορεύεται η ανέγερση οχλουσών βιοτεχνικών εγκαταστάσεων άσχετα από το βαθμό όχλησης (χαμηλής, μέσης, υψηλής) που προκαλούν στο περιβάλλον.** Ιδιαίτερα μάλιστα για τον ΧΥΤΑ που θεωρείται, τουλάχιστον, ως μέσης όχλησης δραστηριότητα. Τούτο ισχύει τόσο για τους οικισμούς που προϋφίσταται του 1923 όσο και για οικισμούς μέχρι 2000 κατοίκους. Η εγκύκλιος εκδόθηκε το 1987 (31255/1987) ενώ υπάρχει και η σχετική νομολογία από το ίδιο έτος (πχ. 1239/87, 646/95 κλπ). Επομένως, η **παράληψη διαπίστωσης αυτού του γεγονότος (απόσταση < 500 μέτρων από όριο οικισμού) αποτελεί σοβαρό παράγοντα ακύρωσης των διοικητικών πράξεων που εγκρίνουν την κατασκευή ΧΥΤΑ στον εν λόγω χώρο.**

Λαμβάνοντας υπόψη και τα νεώτερα αυτά δεδομένα όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς παρακαλούνται να μεριμνήσουν για τα θέματα αρμοδιότητάς τους, να προβούν στις απαραίτητες ενέργειες για την τήρηση της νομιμότητας και να ενημερώσουν το ΣτΠ το συντομότερο δυνατό.

Ευχαριστούμε για την συνεργασία και είμαστε στην διάθεσή σας για οποιοσδήποτε πληροφορίες.

Με τιμή

Γιάννης Μιχαήλ
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Αρ. Πρ. υπόθεσης :5761/04-05-2001
Πληροφορίες : Κ.Αντωνιάδης /
Α. Λιάσκα
Τηλ : 7289 *** / ***
Αρ. Πρ. επιστολής : 5761.2.6
Ημερομηνία : 25-06-2002

Προς,

Κύριο

Δήμαρχο Μεσσήνης
Καρατζά 13
Μεσσήνη, 24200

Κοινοποίηση:

1. Κυρία

Υφυπουργό ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε
Αμαλιάδος 17
115 23 Αθήνα

2. Κύριο

Νομάρχη Μεσσηνίας
Διοικητήριο
Καλαμάτα, 24100

3. Κύριο

Περιφέρεια Πελοποννήσου
Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωροταξίας
Πλ. Κολοκοτρώνη 20
Τρίπολη, 22100

4. Κύριο

Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.
Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος
ΕΥΠΕ

Λ. Αλεξάνδρας 11
Αθήνα, 11473

5. κ. *****

ΥΠΕΧΩΔΕ

Γ. Δ/ση Περιβάλλοντος
Δ/ση Περ/κου Σχεδιασμού
Τμήμα Διαχ. Στερ. Αποβλήτων
Πατησίων 127

Αθήνα, 11251

6. Κυρία

ΥΠΕΣΔΑ

Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών
Σταδίου 27

Αθήνα, 10183

7. Κύριο

Ασκληπιού 19
Αθήνα

ΘΕΜΑ : Προέγκριση Χωροθέτησης Χώρου Υγειονομικής Ταφής 5^{ης} Εδαφικής Περιφέρειας Νομού Μεσσηνίας στη θέση «Βελενιδιά-Βαλτύ» (προτεινόμενος χώρος και για την 1^η Διαχειριστική ενότητα).

Σας ευχαριστούμε για την από 05-06-2002 επιστολή σας με την οποία ενημερώνετε το Συνήγορο του Πολίτη (ΣΤΠ) για το εν λόγω θέμα. Επανερχόμαστε όμως δεδομένου ότι δεν απαντώνται επαρκώς τα θέματα που ετέθησαν με τις από 26-4-2002 και 15-5-2002 επιστολές του ΣΤΠ. Είναι προφανές ότι με μεταγενέστερες αποφάσεις - ενέργειες δεν νομιμοποιούνται οι προγενέστερες παράτυπες πράξεις της διοίκησης.

Σε ότι αφορά το θέμα της απόστασης ισχύει το ίδιο, άσχετα από το εάν θεωρείτε ότι τα όρια του οικισμού «είναι υπερβολικά» και ότι θα γίνει προσπάθεια μείωσης των ορίων του οικισμού σε μια προσπάθεια νομιμοποίησης της επιλεγείσης θέσης για κατασκευή του ΧΥΤΑ. Επίσης, σε κάθε περίπτωση ίδρυσης - κατασκευής οχλούσας εγκατάστασης πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όλες οι σχετικές διατάξεις και ερμηνεία αυτών από τη νομολογία. Επομένως, η νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας και η σχετική εγκύκλιος του ΥΠΕΧΩΔΕ πρέπει να ληφθούν υπόψη. Έτσι εντός των ορίων οικισμών και σε ακτίνα 500 μέτρων από τα όριά τους απαγορεύεται η ανέγερση οχλουσών βιοτεχνικών εγκαταστάσεων άσχετα από το βαθμό όχλησης (χαμηλής, μέσης, υψηλής) που προκαλούν στο περιβάλλον. Η εγκύκλιος εκδόθηκε το 1987 (31255/1987) ενώ υπάρχει και η σχετική

νομολογία από το ίδιο έτος (πχ. 1239/87, 646/95 κλπ). Τούτο αποδέχεται και ο μελετητής του έργου που δηλώνει ότι: «αποκλείεται η χωροθέτηση έργων Δ.Σ.Α εντός μίας ζώνης 500μ από τα θεσμοθετημένα όρια οικισμών και τα εγκεκριμένα όρια των Γενικών Πολεοδομικών Σχεδίων...» (παρα. 10.3.3 σελ. 408). Όπως λοιπόν έχουμε ήδη επισημάνει η **παράληψη διαπίστωσης αυτού του γεγονότος (απόσταση < 500 μέτρων από όριο οικισμού) αποτελεί σοβαρό παράγοντα ακύρωσης των διοικητικών πράξεων που εγκρίνουν την κατασκευή ΧΥΤΑ στον εν λόγω χώρο.**

Κατόπιν των ανωτέρω και σε συνέχεια των επιστολών του ΣΤΠ σας παρακαλούμε να ενημερώσετε το ΣΤΠ εντός 10 (δέκα) ημερών για το εάν προτίθεστε να υλοποιήσετε την κατασκευή του ΧΥΤΑ στη θέση «Βελενιδιά-Βαλτύ».

Είμαστε στην διάθεσή σας για οποιοσδήποτε πληροφορίες.

Με τιμή

Γιάννης Μιχαήλ
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη